

TURKISH INFLUENCE IN MACEDONIA

Abstract: The article revises the Prespa agreement between Greece and North Macedonia and the statement of Alexis Tsipras that it would lead to drastic decrease of the Turkish influence in Skopje. Revising the history of that influence since the independence of North Macedonia from Yugoslavia and its development after the Prespa agreement, the article suggests that possible downturn could occur due to the Gulenist purges and the European sanctions against Turkey, rather than the politics of Balkan states.

Author information:

Veselin Vasilev

Cand. Soc.

✉ veselin.zaharinov.vasilev@gmail.com

🌐 Bulgaria

Kostadin Kostadinov

Dr.

✉ kostadinov79@gmail.com

🌐 Bulgaria

Keywords:

international relations, Turkey, Macedonia.

Въведение

Във все още последващите дискусии относно Преспанския договор в Гърция, бившият министър-председател Алексис Ципрас заяви, че договърът е предотвратил възможността държавата му да граничи и на север с Турция. Силно противоречиво прието от гръцката общественост и политически елит, Преспанското споразумение донесе известно по-голямо гръцко влияние на север. Атина изпревари Турция в обезпечаването на въздушното пространство не само на Северна Македония, но и на Албания и Черна Гора. Тогава Алексис Ципрас обяви готовност за инвестиции от 500 000 000 евро и нарастване на търговския оборот между двете държави от 750 000 000 на 1 000 000 000 евро (Филипов, 2019). Все още Гърция е на първо място като вносител на стоки и услуги в Северна Македония от страните в региона (Nordea, 2021).

Скопие е тласнато към тясно сътрудничеството с Турция заради враждебността от страна на остатъчна Югославия, Гърция и от възможността за техни координирани действия. Показателен е фактът, че първото посещение на Киро Глигоров като държавен глава бе в Анкара. При налагането на гръцкото петролно и пълно ембарго, съответно през 1993 и 1994, Турция достави на младата държава петрол, 10 000 тона зърно, кредити и други. Поради липсата на военно наследство от СРФЮ, Турция поема и ангажимент да обучава македонски офицери и пилоти в своите военни академии, доставя военна техника и провежда съвместни военни учения. Турция приема косовски бежанци от Македония, осигурява технически техния престой, сключва търговска сделка със Скопие, която прилага по-високи мита за турските стоки и по-ниски за македонските, за да се намали дисбалансът в общата търговия, организира „дни на Гоце“ в Истанбул. Едва при идването на власт на Любчо Георгиевски, има спад в

отношенията и известен превес на Гърция, България и Албания в международната дейност (Gangloff, 2001).

Предизвикателства пред турското влияние

Наистина, сътрудничеството между Северна Македония и Турция беше поставена под въпрос. Подкрепата на членството в НАТО от страна на Турция беше свързано с изискването за заличаване сравнително голямото влияние на Гюленистите в бившата Югославска държава (Buyuk, 2021). Също така, европейските санкции срещу Турция поставят Северна Македония под тежък избор (Ahval News, 2020). Но инвестициите продължават. Летището в Скопие е оперирано от турска компани, която инвестира допълнително 200 000 000 евро (Rashid & Sheikh, 2020, стр. 116). Друга турска компания, за авточасти, отваря капацитет в Скопие за повече от 5 000 000 евро, осигуряваща работа на 40-50 човека, с възможности за вързо разрастване (Petrushevskа, Turkey's Purplast to open 5.1 mln euro factory in N. Macedonia, 2021). Също така, огромният инфраструктурен проект – ВЕЦ Чебрен, който се оценява между 500 и 600 000 000 евро има 9 кандидати за изпълнение, 4 от които – турски (Petrushevskа, Nine bidders qualify for N. Macedonia's Cebren HPP concession tender, 2021).

Невъзмънено обаче, турското влияние се развива и чисто политически. На последните избори, три турски етнически партии влязоха в парламента на Северна Македония, две са част от управляващата коалиция и една в опозиционната коалиция на ВМРО-ДПМНЕ (Ozturk, 2020). Несъмнено и движението БЕСА, което е широко разпознавано като близко на официална Анкара, расте като влияние. Въпреки, че намали броят на депутатите си от 5 на 4, то вече влезе в управляващата коалиция на Заев, нещо което отказа след предишните избори. БЕСА стана важна част от Тиранската платформа след като отне голяма част от гласовете на ДУИ (Veljanov, 2020, стр. 16-18).

Заклучение

В заключение, донякъде е спорно доколко решаването на конфликта с Гърция чрез Преспанския договор, отдалечи Северна Македония от Турция. Сериозното изграждане на влияние от началото на независимостта на бившата югославска република в икономическо, военно и културно отношение води до продължаващи инвестиции в ключова инфраструктура и политическо влияние. По-вероятно е отдалечаване между двете държави да се активизира от не-балкански процеси – санкциите срещу Турция и преследването на Гюленизма.

References:

1. Ahval News. (03 04 2020 r.). EU sanctions on Turkey force Macedonia to make tough choice - report. *Ahval News*.
2. Buyuk, H. F. (01 02 2021 r.). Book Unpacks Balkans' 'Love-Hate' Relationship With Turkey. *BalkanInsight*.
3. Gangloff, S. (2001). The relations between Turkey and Macedonia: The incoherencies of a political partnership. *Turkish review of Balkan Studies*, 37-56.
4. Nordea. (03 2021 r.). *Country profile North Macedonia*. Извлечено от Nordea: <https://www.nordeatrade.com/en/explore-new-market/north-macedonia/trade-profile>
5. Ozturk, T. (25 07 2020 r.). Ruling party's alliance wins North Macedonia vote. *Anadolu Agency*.
6. Petrushevskа, D. (15 03 2021 r.). Nine bidders qualify for N. Macedonia's Cebren HPP concession tender. *SeeNews*.
7. Petrushevskа, D. (18 02 2021 r.). Turkey's Purplast to open 5.1 mln euro factory in N. Macedonia. *SeeNews*.

8. Rashid, S., & Sheikh, A. M. (2020). Turkey and the Balkan states: Justice and Developments Party`s role in filling the void with Balkans. *Journal of Humanities and Education Development*, vol. 2, (2), 114-118.
9. Veljanov, Z. Y. (2020). It's Complicated... Role of Cross-Ethnic Coalitions in Regime Durability in Turkey and North Macedonia. *ECPR General Conference* (стр. 1-29). Virtual Event: TBD.
10. Филипов, К. (12 04 2019 г.). Ципрас в Скопие и новата геометрия в района. *Информационен център. Министерство на отбраната.*